

SLC Nyland- aktiviteter och åtgärder

Nylands svenska producentförbund NSP r.f. (SLC Nyland) har under Östersjöutmaningen bidragit till förbättringen av Östersjöns läge genom flera olika åtgärder på både praktisk nivå och genom att medarbeta i projekt och beslutsprocesser inom lantbruksbranschen för att uppnå mer attraktiva lösningar inom vatten-vården för jordbrukare.

Östersjön är ett hav som omges av 85 miljoner människor inom det 1,7 milj. km² stora avrinningsområdet. Stor befolkning medför tung industri, stora städer, trafik och jordbruk i området. Dessa utsläppskällor tillsammans med annan diffus belastning ger ifrån sig både näringsämnen och gifter som slutligen hamnar till Östersjön. Ekosystemen i Östersjön är speciellt känsliga för utsläpp eftersom havet är relativt grunt och har en tendens att bilda syrelösa vattenlager. Därför är övergödningen eller eutrofieringen ett allvarligt problem i Östersjön. Eutrofieringen beror på ett överskott av näringsämnen i havet och även jordbruket spelar en roll i det sammanhanget.

Trots att vårt jordbruk inte står för någon stor andel av den totala näringsbelastningen om man ser till hela Östersjön, så påverkar det finska jordbruket ändå vattenkvaliteten vid våra kuster och i Skärgårdshavet. Näringsurlakningen från jordbruket är beroende på så många olika faktorer att det inte finns någon allmän, enskild och enkel åtgärd som skulle rätta till problemet. De enskilda lantbrukarnas intresse för vattenvårdsfrågor lokalt på den egna gården har en avgörande betydelse i kampen för en mer välmående Östersjö. SLC Nyland har därför medverkat i flera projekt för att förstärka sina medlemmars kunskaper och kännedom om näringsämnesurlakningen från lantbruksmarker.

Aktiviteter under Östersjöutmaningen

RaHa- projektet

SLC Nyland har medverkat i Näringsurlakningen under kontroll projektet (RaHa- projektet) under 2009- 2014. RaHa-projektet förverkligades tillsammans med NTM- centralen i Nyland, Vattenskyddsföreningen för Vanda å, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi samt tillsammans med MTK Uusimaa.

Målsättningen för projektet var att främja och koordinera åtgärder för minskad näringsbelastning från de nyländska gårdarna. Mer än 150 odlare anmälde sig till projektet och ett tiotal deltog i projektet med försöksskiften. Lantbrukare prövade på sina egna åkrar att ha ett grönt växttäck under vintertid samt olika odlingsåtgärder som förbättrar markkvaliteten.

SLC Nyland har varit ansvarig för förverkligande av projektet på svenska genom bl.a. marknadsföring av projektet och informationsförmedling om hur man kan tillämpa forskningsresultaten på praktisk nivå. Under projektet ordnades flera odlarträffar med olika teman berörande vattenskyddet, t.ex. förevisning av spridning av strukturkalk. Projektet har utgivit mycket material riktat till producenterna, om åtgärder som minskar näringsurlakningen från åkermarker. Bland annat har följande material för jordbrukarna framställts:

- Bättre markstruktur med hjälp av rötter
- Att upplagra vatten i åkern
- Vattnets väg och dess förändring på väg från åker till vattendrag
- Markförbättrings och kalkningsämnen
- Användningen av flygfotografier i odlingsplaneringen
- Gör åkern grönare med täck- och fånggrödor
- Flerårig grön gödslingsvall i växtföljden

Nyländska näringsämneskretsloppet i skick UusiRaHa- projektet

UusiRaHa- projektet startade våren 2016 och målet är att även djupare förstärka växelverkan mellan forskningen och det praktiska lantbruket i Nyland. Genom bättre kommunikation mellan forskare, rådgivare och lantbrukare hoppas man att metoderna som förebygger näringsämnesurlakningen mer allmänt skulle tas i bruk i det praktiska arbetet. Projektet fokuserar speciellt på att öka arealen av fånggrödor i Nyland. Dessutom har man möjlighet att utveckla forskningen på gårdar och växelverkan mellan forskare, rådgivningen och lantbrukare. Därutöver är det meningen att öka den vetenskapliga betydelsen av verksamheten jämfört med det tidigare RaHa-projektet genom att t.ex. upprätta fältförsöksverksamhet på LUKE:s fastighet i Jockis. SLC Nyland kommer att uppmana sina medlemmar att delta i projektet och marknadsföra projektverksamheten för sina medlemmar.

TEHO Plus- projektet

TEHO Plus- projektet gick ut på effektivisering av vattenskyddet inom jordbruket. I projektet genomfördes försök med fånggrödor tillsammans med odlare på deras egna åkerskiften. Målet med försöken var att undersöka fånggrödornas effekt på förändringen av kvävehalten i marken efter skördeväxten.

TEHO Plus- projektet genomfördes i samarbete med RaHa- projektet i Nyland. SLC Nyland medarbetade i TEHO Plus-projektet genom att sammanföra forskare och lantbrukare som är intresserade av försöksverksamheten.

Projektet ledde till flera olika publikationer på svenska med praktiska råd för lantbrukare om hur man kan minska på näringsämnesurlakningen från åkermark.

LOHKO- projektet

LOHKO-projektet är igång 2015-16, med möjlig förlängning, och dess mål är att få mer exakt och objektiv information om näringsämnesurlakningen som förorsakas av lantbruket. Projektet utarbetar en modell på basis av informationen som samlas. Modellen skall användas för att kunna fokusera åtgärder för att minska näringsämnesurlakningen på områden där åtgärder behövs och dimensionera dem enligt behov. SLC Nyland har informerat sina medlemmar om projektet och fungerade som medlare då projektet behövde deltagare. SLC Nyland har också aktivt deltagit i arbetet för att betjäna de svenskspråkiga deltagarna i projektet. Deltagarna i projektet har fått information om näringsämnesurlakningen från enskilda skiften och råd om hurdana åtgärder som minskar på urlakningen.

Andra projekt

Andra viktiga vattenvårdsprojekt som våra medlemmar aktivt medverkar i är t.ex. NutrinFlow och Freshabit. Mer information hittas på projektens hemsidor:

NutrinFlow:

<https://www.proagria.fi/hankkeet/nutrinflow-6733>

Freshabit: <http://www.metsa.fi/freshabit>

Bondens frivilliga checklista

SLC Nyland har framställt en checklista om vattenvård för sina medlemmar. Checklistan fungerar som ett verktyg för producenten för att kunna identifiera de "problemområden" i sin verksamhet som möjligtvis förorsakar urlakning av näringsämnen i vattendragen. Checklistan erbjuder också idéer om hur man kan åtgärda de problemen. SLC Nyland uppmuntrar sina medlemmar att kontrollera checklistan varje år.

Arbetet inom förvaltningen

SLC Nyland är medlem i flera styrgrupper för miljöstödet och vattenvård. Förbundet bidrar i dessa grupper genom att erbjuda sakkunnighet om lantbruk. Realistiska lösningar inom stödprogrammen leder till att både vattenvård- och miljöprogrammen erbjuder mer lockande alternativ för lantbrukare.

Vattenvårdsåtgärdsprogram

SLC Nyland deltar och bevakar aktivt uppgörandet av åtgärdsprogram för vattenvården i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten. Förbundet har t.ex. jobbat för mer riktade åtgärder inom jordbrukets miljöersättningsprogram. De nyländska producentförbunden marknadsför tillsammans med NTM-centralen och rådgivningsorganisationerna de möjligheter som finns i att anlägga skydds-zoner längs de nyländska vattendragen. SLC Nyland uppmanade även sina medlemmar att ta kontakt med JÄRKI-projektet för att utreda möjligheterna att minska näringsurlakningen i lantbruksverksamheten.

Marknadsföra åtgärder för medlemmar

SLC Nyland uppmanar sina medlemmar att binda sig till lantbrukets miljöprogram och erbjuder möjligheter för medlemmarna att delta i olika samarbetsprojekt gällande vattenvård t.ex. UusiRaHa-projektet och LOHKO-projektet. Förbundet erbjuder möjligheten att informera om pågående projekt och andra åtgärder vid evenemang och tillfällen som samlar ihop nyländska lantbrukare. SLC Nyland fortsätter upplysningsarbetet kring miljöfrågorna som är viktiga för Östersjön.